

تعیین ارتباط سنگ کیسه صفرا با بیماری دیابت

چکیده

سنگ کیسه صفرا یکی از بیماری‌های نسبتاً شایع در جوامع بشری است. عوامل خطر متعددی از جمله بیماری‌های زمینه‌ای، افزایش سن، نژاد، جنس زن، چاقی و سیگار در روند تشکیل سنگ نقش دارند. تعدادی از مطالعات به ارتباط احتمالی سنگ کیسه صفرا و بیماری دیابت اشاره کرده‌اند. با توجه به شیوع بالای دیابت در کشور ما، در این تحقیق بر آن شدیم تا ارتباط بین این دو بیماری را بررسی نماییم. این مطالعه مقطعی - تحلیلی روی تمام بیماران بستری در بیمارستان شهید بهشتی کاشان که در سال ۱۳۷۲ تحت سونوگرافی کیسه صفرا قرار گرفته بودند، انجام شد. بیمارانی که در سونوگرافی آن‌ها سنگ کیسه صفرا تشخیص داده شده بود، به عنوان گروه مورد (۶۳ بیمار) و بیمارانی که در سونوگرافی آن‌ها سنگ کیسه صفرا مشاهده نشده بود، به عنوان گروه شاهد (۵۰۱ بیمار) در نظر گرفته شدند. در تمام بیماران مورد بررسی، سن، جنس، ابتلا به سنگ کیسه صفرا و دیابت و طول مدت ابتلا به دیابت (در صورت ابتلا) مشخص گردید. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از تست‌های آماری t ، χ^2 و ضریب‌های همبستگی به کمک نرم‌افزار آماری SPSS ۱۰/۰۵ صورت گرفت. براساس نتایج به دست آمده میانگین سنی در گروه مورد (۶۵/۹۷-۵۸) و در گروه شاهد (۵۳/۵۰-۴۹/۶۷) ۵۱/۵۹ سال بود ($P < ۰/۰۰۱$). از ۵۶۴ بیمار مورد بررسی ۴/۹٪ مبتلا به دیابت بودند که ۲۲٪ (۱۴ نفر) در گروه مورد و ۷٪ (۳۹ نفر) در گروه شاهد قرار داشتند. در ۶۳ نفر از بیماران (۱۱/۲٪) سنگ کیسه صفرا توسط سونوگرافی تشخیص داده شده بود. نسبت جنسیت و طول مدت ابتلا در ۲ گروه مورد و شاهد یکسان بود. بین دیابت و ابتلا به سنگ کیسه صفرا ارتباط آماری معنی‌داری وجود داشت ($P < ۰/۰۰۱$ و $r^2 = ۰/۱۵۶$) که پس از حذف اثر مخدوش‌کنندگی سن، هنوز این ارتباط برقرار بود. در این مطالعه و همچنین مطالعات مشابه، دیابت عامل مؤثری در ابتلای بیماران به سنگ کیسه صفرا شناخته شده است. هم‌سان سازی با حذف اثر مخدوش‌کنندگی جنسیت، مدت ابتلا به دیابت، سن، BMI، LDL، HDL، سابقه فامیلی و ... نیز این ارتباط را نشان داد. در مطالعات مختلف نسبت افراد مبتلا به سنگ کیسه صفرا و دیابت با یکدیگر متفاوت ذکر شده است اما تمام آن‌ها به نفع ارتباط سنگ کیسه صفرا و دیابت می‌باشد. مکانیسم‌های احتمالی برای ارتباط دیابت و سنگ کیسه صفرا عبارتند از: نوروپاتی دیابتی، کاهش حرکات کیسه صفرا و حجم بیشتر کیسه صفرا.

کلیدواژه‌ها: ۱ - سنگ کیسه صفرا ۲ - دیابت ۳ - سونوگرافی

دکتر امیرحسین فقیهی کاشانی I

دکتر سعید بیطرفان II

آزاده زنگنه کاظمی III

*دکتر علی کبیر IV

این مقاله خلاصه‌ای است از پایان نامه دکتر سعید بیطرفان جهت دریافت درجه دکترای عمومی به راهنمایی دکتر امیرحسین فقیهی کاشانی، سال ۱۳۷۵. همچنین این مقاله در سومین سمینار سراسری پژوهشی دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور در تهران، سال ۱۳۸۱ ارائه شده است.

I) استادیار و فوق تخصص بیماری‌های گوارشی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران.

II) پزشک عمومی

III) دانش‌جوی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران.

IV) پزشک عمومی، عضو کمیته پژوهشی دانشجویی، دانشکده پزشکی، خیابان ستارخان، نیایش، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران (*مؤلف مسئول)